

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 31.8.2005
KOM(2005) 410 galutinis

2003/0242 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą

dėl

**Tarybos bendrosios pozicijos siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos
reglamentą dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo
priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų
taikymo Bendrijos institucijoms ir organams**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą

dėl

Tarybos bendrosios pozicijos siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančią sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams

1- PAGRINDINIAI FAKTAI

Pasiūlymo perdavimo Europos Parlamentui ir Tarybai 2003 m. spalio 24 d.
data(dokumentas KOM(2003) 622 galutinis 2003/ 242 (COD)):

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės 2004 m. balandžio 29 d.
pateikimo data:

Europos Parlamento nuomonės priėmimo data, pirmasis 2004 m. kovo 31 d.
svarstymas:

Bendrosios pozicijos priėmimo data: 2005 m. liepos 18 d.

2- KOMISIJOS PASIŪLYMO TIKSLAS

Komisijos pasiūlymu siekiama taikyti JTEEK Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančią sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos) nuostatas Bendrijos institucijoms ir organams. Bendrija ratifikavo Konvenciją 2005 m. vasario 17 d., kuri jai kaip Konvencijos šaliai tapo privaloma suėjęs devyniasdešimčiai dienų po ratifikavimo. Orhuso konvencijos 2 straipsnio 2 dalies d punkte, apibrėžiančiame „valstybės instituciją“, į Konvencijos taikymo sritį aiškiai įtraukiamos „bet kokios regioninės ekonominės integracijos organizacijos, kuri yra nurodyta 17 straipsnyje ir kuri yra šios Konvencijos šalis, institucijos“. Kadangi „valstybės institucijos“ sąvoka, kaip ji yra apibrėžta Konvencijoje, yra labai plati, ji apimtų ne tik EB sutarties 7 straipsnyje išvardytas Bendrijos institucijas, bet, kaip taisyklė, visus organus, įsteigtus pagal EB sutartį ar ja remiantis, ir atliekančius valstybines funkcijas.

Pasiūlyme nagrinėjami trys Konvencijoje numatyti ramsčiai ir numatomos konkrečios nuostatos, kurios yra svarbios sprendimų priėmimo procesui Bendrijos lygmeniu.

Teisės gauti su aplinka susijusią informaciją srityje pasiūlymas remiasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais, kurio taikymas išplečiamas visoms Bendrijos institucijoms ir organams, kaip jie yra apibrėžiami, ir konkrečiai numato papildomas taisykles dėl aktyvaus informacijos apie aplinką platinimo.

Pasiūlyme numatytas visuomenės dalyvavimas Bendrijos institucijoms ir organams rengiant su aplinka susijusius planus ir programas. Nors Orhuso konvencija ir ją įgyvendinančiais teisės aktais taip pat siekiama dalyvauti leidžiant vykdyti aplinkai svarbius projektus, šiuo atveju šis aspektas nėra svarbus, nes tokius projektus leidžia vykdyti valstybės narės.

Pasiūlyme taip pat numatoma peržiūros procedūra, taikytina Bendrijos institucijų priimtiems aktams arba neveikimui, susijusiems su aplinką reglamentuojančiais Bendrijos teisės aktais.

3- PASTABOS DĖL BENDROSIOS POZICIJOS

3.1 Bendrosios pastabos

EP plenariniame posėdyje Komisija visiškai, iš dalies ar iš esmės priėmė 8 iš 40 po pirmojo svarstymo Europos Parlamente pasiūlytų pataisų. Į bendrąją poziciją pažodžiui arba pagal prasmę buvo įtraukta keletas pataisų iš Europos Parlamento pirmojo svarstymo.

Komisijos priimtose pataisose buvo tos, kuriomis buvo siekiama išaiškinti arba išsamiau apibrėžti pasiūlymą keliais požiūriais, pavyzdžiui, aiškiau pateikiant procedūrines detales, vadovaujantis Orhuso konvencijos dvasia.

Savo bendrojoje pozicijoje Taryba paaiškino ir išsamiau apibrėžė procedūrines detales dėl teisės gauti su aplinka susijusią informaciją, ko tam tikra prasme siekiama keliomis EP pataisomis. Bendroji pozicija perima keletą elementų iš EP pateiktų pataisų, nors ir ne su visomis jų detalėmis, dėl visuomenės dalyvavimo rengiant su aplinka susijusius planus ir programas.

Dėl teisės kreiptis į teismus – bendrojoje pozicijoje taip pat supaprastinami teisės pateikti prašymą dėl Bendrijos institucijų ir organų aktų vidaus peržiūros įgijimo kriterijai ir procedūros. Visų pirma kad įgytų šią teisę pateikti prašymą, iš nevyriausybinių organizacijos nebereikalaujama vykdyti veiklą Bendrijos lygmeniu; tačiau bet kokie prašymai turi būti susiję su Bendrijos lygmens klausimais, t. y. atitikti 2 straipsnio f punkte pateiktą aplinkos apsaugos teisės apibrėžimą.

Komisija mano, kad 2005 m. liepos 18 d. kvalifikuota balsų dauguma priimta bendroji pozicija nekeičia nei pasiūlymo požiūrio, nei jo tikslų, ir todėl jį remia.

3.2 Išsamūs komentarai

3.2.1 Komisijos priimtose ir visiškai, iš dalies arba iš esmės į bendrąją poziciją įtrauktos Parlamento pataisos

6 pataisa yra įtraukta į bendrosios pozicijos 1 straipsnio 1 dalį kiek kitaip suformuluota, siekiant paaiškinti, kad taip pat ir Bendrijos institucijų „gautai ar parengtai“ informacijai institucijos turėtų taikyti visuomenės teisės gauti informaciją nuostatas.

Kiek kitaip suformuluota 17 pataisa yra įtraukta į bendrąją poziciją kaip 1 straipsnio nauja 2 dalis, įvedanti Orhuso konvencijos 3 straipsnio 2 dalies sąvoką, pagal kurią Bendrijos institucijos ir organai turėtų stengtis padėti visuomenei, kad ji galėtų gauti informaciją, dalyvauti priimant sprendimus bei galėtų kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.

Komisijos priimta 25 pataisos dalis perkeliama į bendrosios pozicijos 10 straipsnio 1 dalį,

kurioje dabar paaiškinama, kad prašymą dėl vidaus peržiūros galima pateikti per laikotarpį „po vėliausios iš šių datų: administracinio akto priėmimo, *pranešimo apie jį ar jo paskelbimo datos*“.

3.2.2 Komisijos nepriimtos, tačiau visiškai, iš dalies arba iš esmės į bendrąją poziciją įtrauktos Parlamento pataisos

Ta 18 pataisos dalis, kurios nepriėmė Komisija, iš esmės ir iš dalies yra įtraukta į bendrąją poziciją, kurios naujajame 6 straipsnyje yra įtrauktos nuostatos dėl „išimčių taikymo prašymams susipažinti su informacija apie aplinką“. Nors ir remdamasi pagrindiniu požiūriu išplėsti Reglamento Nr. 1049/2001 dėl galimybės susipažinti su dokumentais taikymą visoms Bendrijos institucijoms ir organams, Taryba pastebėjo, kad kai kurias to reglamento nuostatas dėl išimčių reikėtų konkrečiai pritaikyti prašymams suteikti informaciją apie aplinką, siekiant užtikrinti visapusišką atitiktį Orhuso konvencijai. Šios nuostatos įtrauktos į naująjį 6 straipsnį.

Komisija atmetė 21, 46 ir 22 pataisas, susijusias su nuostatomis dėl visuomenės dalyvavimo, dėl jų nepagrįsto kišimosi į administracinės procedūros detales. Tačiau jos buvo iš esmės ar iš dalies įtrauktos į bendrąją poziciją naujai suformuluotame 9 straipsnyje (Komisijos pasiūlymo 8 straipsnis).

Komisija atmetė 33, 35 ir 58 pataisas, susijusias su kompetentingų subjektų pripažinimo kriterijais. Kai kurie šių pakeitimų elementai buvo įtraukti į bendrosios pozicijos 11 straipsnį, skirtą „teisės įgijimo Bendrijoje kriterijams“. Visų pirma siekiant pripažinti nevyriausybinės organizacijas, iš jų nebereikalaujama vykdyti veiklą Bendrijos lygmeniu; tačiau bet kokie jų pateikti prašymai atlikti vidaus peržiūrą turi būti susiję su Bendrijos lygmens klausimais, t. y. atitikti „aplinkos apsaugos teisės“ apibrėžimą. Be to, palyginti su Komisijos pasiūlymu, bendrojoje pozicijoje nebėra reikalaujama, kad nevyriausybinių organizacijų „metinės finansinės ataskaitos būtų patvirtintos registruoto auditoriaus“.

3.2.3 Komisijos ir Tarybos atmetos ir į bendrąją poziciją neįtrauktos Parlamento pataisos

1 pataisa jau buvo įtraukta į 7 konstatuojamosios dalies formuluotę.

40 ir 41 pataisos nebuvo priimtos Komisijoje ir nebuvo įtrauktos į bendrąją poziciją, nes jos išplėstų reglamento taikymo sritį nuo „aplinkos apsaugos“ iki „darnaus vystymosi skatinimo“ ir organizacijų, turinčių teisę prašyti atlikti vidaus peržiūros procedūrą, skaičių. Orhuso konvencija suteikia išskirtinį statusą nevyriausybiniams organizacijoms, padedančioms spręsti aplinkos apsaugos problemas, kas atsispindi Komisijos pasiūlyme. Komisija taip pat atmetė 8 ir 44 pataisas, išplečiančias „kompetentingų subjektų“ sąvoką, į jų apibrėžimą įtraukiant organizacijas, siekiančias „skatinti darnų vystymąsi“. Be to, šiomis pataisomis taip pat buvo siekiama įtraukti *ad hoc* vietos organizacijas, kurios neatitiko Komisijos pasiūlymo požiūrio apimti Bendrijos matmens aspektus. Bendrosios pozicijos dokumentui abi pataisos nebėra aktualios, kadangi „kompetentingų subjektų“ sąvoka buvo išbraukta iš teksto (tačiau dėl „Bendrijos matmens“ žr. 3.2.2 punktą).

56 pataisa 15 konstatuojamojoje dalyje Komisijos nebuvo priimta, kadangi ji rėmėsi Direktyvos 2003/4 normomis dėl išimčių, kai prašymas pateikti informaciją apie aplinką gali būti netenkinamas. Ši pataisa nebuvo įtraukta į bendrąją poziciją, tačiau keli jos elementai, susiję su teise gauti informaciją apie aplinką, buvo įtraukti į Komisijos pasiūlymą (žr. 3.2.5).

3 pataisa dėl 18 konstatuojamosios dalies Komisijos buvo atmesta ir nebuvo įtraukta į bendrąją poziciją, kadangi atitinkamose nuostatose dėl visuomenės dalyvavimo nėra įtraukta

nuoroda į „priemonių, pavyzdžiui, tam tikrų tinklalapių, naudojimą“.

4 pataisa dėl naujos 20a konstatuojamosios dalies, kuria buvo siekiama išbraukti organizacijas, „kurių tiesiogine veikla galbūt nesiekama aplinkos apsaugos tikslų“, Komisijos buvo atmesta ir į bendrąją poziciją nebuvo perkelta.

5 pataisa (naujoji 20b konstatuojamoji dalis) dėl būtinybės Bendrijos institucijoms „tobulinti procedūras“ nėra susijusi su konkrečia vykdoma nuostata ir nėra įtraukta.

9 pataisą, kuria siekiama įtraukti į „aplinkos apsaugos informacijos“ sąvokos apibrėžimą informaciją apie pažeidimų nagrinėjimo eigą, Komisija atmetė. Ji nėra įtraukta į bendrąją poziciją, kurioje buvo panaudotas apibrėžimas iš Direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką.

Komisija atmetė 16 pataisą, nes joje buvo įtraukta keletas su aktyviu informacijos apie aplinką platinimu susijusių reikalavimų, viršijančių Orhuso konvencijos reikalavimus. Bendrojoje pozicijoje ši pataisa taipogi nėra įtraukta, nes ji būtų sukėlus bereikalingų administracinių kliūčių.

19 pataisą Komisija atmetė, nes iš esmės ji jau buvo numatyta pasiūlyme. Lygiai taip pat į bendrąją poziciją ši pataisa nėra įtraukta.

7 ir 10 pataisas, susijusias su visuomenės dalyvavimo nuostatų taikymo sritimi, konkrečiai su jos išplėtimu apimant „su aplinka susijusią politiką“ bei planų ir programų įtraukimu „su sąlyga, kad Bendrijos institucija ar organas skirs finansavimą“, Komisija atmetė, kadangi jos peržengia teisiškai saistančius Orhuso konvencijos reikalavimus ir neatitinka valstybėse narėse taikomo požiūrio. Lygiai taip pat ir į bendrąją poziciją šios pataisos nėra įtrauktos.

23 pataisą, susijusią su visuomenės dalyvavimo rezultatų nagrinėjimo detalėmis, Komisija atmetė (kaip buvo atmestos ir susijusios 21 ir 46 bei 22 pataisos, žr. 3.2.2 punktą) dėl kišimosi į administracinės procedūros detales. Nors bendrojoje pozicijoje ir buvo įtraukta keletas visuomenės dalyvavimo nuostatų pakeitimų, ši pataisa į ją iš esmės nebuvo įtraukta.

45 pataisa, kuria buvo siekiama pakeisti „aplinkos apsaugos teisės“ sąvokos apibrėžimą, kad būtų galima įtraukti Bendrijos teisės aktus, kurių *pagrindinis ar antrinis* tikslas yra aplinkos apsauga, Komisijos buvo atmesta dėl galinčio kilti aiškinimo neapibrėžtumo. Ši pataisa taipogi nebuvo įtraukta į bendrąją poziciją, kurioje visgi buvo iš esmės pakeistas Komisijos pasiūlyme pateiktas sąvokos apibrėžimas.

30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 ir 53 pataisos, susijusios su pavienių visuomenės narių prašymais atlikti vidaus peržiūrą, Komisijos buvo atmestos ir nebuvo įtrauktos į bendrąją poziciją. Orhuso konvencija numato galimybę šalims nustatyti teisės kreiptis į teismus kriterijus, kuria Komisijos pasiūlyme buvo pasinaudota apibrėžiant kriterijus nevyriausybinėms organizacijoms – („kompetentingiems subjektams“). Nors bendrojoje pozicijoje buvo supaprastinti teisės pateikti prašymą dėl vidaus peržiūros įgijimo kriterijai, joje, kitaip nei Komisijos pasiūlyme, rūpestingai paisoma EB sutarties 230 straipsnio 4 pastraipos ir 232 straipsnio 3 pastraipos nuostatų.

51 pataisą, kuria buvo siekiama įtraukti naują 10b straipsnį dėl ombudsmenui pateiktų skundų, Komisija atmetė siekdama nesikišti į EB sutarties 195 straipsnį, numatantį kreipimosi į ombudsmeną tvarką. Ši pataisa nėra įtraukta į bendrąją poziciją.

37 pataisą Komisija atmetė ir neįtraukė jos į bendrąją poziciją, nes ne visos Bendrijos institucijos ir organai turės suderinti savo darbo tvarkos taisykles, o jeigu joms reikės tai padaryti, šiam suderinimui būtina skirti truputį laiko.

3.2.4 Komisijos visiškai, iš dalies arba iš esmės priimtos, tačiau į bendrąją poziciją neįtrauktos Parlamento pataisos

39 pataisą, susijusią su 1 konstatuojamąja dalimi, Komisija priėmė iš esmės kaip aiškinamojo pobūdžio; tačiau į bendrąją poziciją ji nebuvo perkelta.

Komisijos priimta 43 pataisos dalis „visuomenės“ sąvokos apibrėžime pridėti frazę „pagal nacionalinės teisės aktus“ nebuvo perkelta į bendrąją poziciją.

Komisijos priimta 18 pataisos dalis, pagal kurią pareiškėjui, paprašiusiam gauti informaciją apie aplinką, kurios Bendrijos institucija ar organas neturi, pranešimas „kaip įmanoma greičiau“ reiškia „arba ne vėliau kaip per 15 darbo dienų“, į bendrąją poziciją nebuvo perkelta (dabartinis 7 straipsnis).

36 pataisa dėl galimybės „kompetentingiems subjektams“ (NVO) apskųsti Komisijos sprendimą anuluoti jos kaip kompetentingo subjekto pripažinimą, neteko aktualumo, kadangi atitinkamas straipsnis apie tokio pripažinimo tvarką į bendrąją poziciją nebuvo perkeltas.

38 pataisa, susijusi su reglamento taikymu praėjus šešiams mėnesiams po jo įsigaliojimo, nėra įtraukta į bendrąją poziciją, kurioje ši data vis dėlto nebuvo nustatyta ir buvo pažymėta „pm“.

4- IŠVADA

Tarybos įvesti pakeitimai padeda paaiškinti pasiūlymą atsižvelgiant į Orhuso konvencijos nuostatas, visų pirma dėl teisės gauti su aplinka susijusią informaciją. Taip pat šie pakeitimai sukonkretino nuostatas dėl visuomenės dalyvavimo, palikdami susijusioms institucijoms ir organams būtiną lankstumą numatyti procedūrines priemones ir detales praktinėse ir (arba) kitokiose nuostatose. Nors nevyriausybių organizacijų teisės pateikti prašymą dėl vidaus peržiūros įgijimo kriterijai buvo supaprastinti, Komisiją tenkina tai, kad šie kriterijai išlaiko svarbiausius teisės įgijimo elementus, konkrečiai, kad svarbiausias tokių organizacijų tikslas privalo būti padėti spręsti aplinkos apsaugos problemas Bendrijos aplinkos apsaugos politikos kontekste. Todėl Komisija palaiko bendrąją poziciją, priimtą 2005 m. liepos 18 d. kvalifikuota balsų dauguma.